Проців Олег

Мисливська періодика Галичини

Мисливська періодика була тісно пов’язана із діяльністю громадських організацій. Через випуск друкованої продукції товариства намагались виконувати свої статутні обов’язки, головними серед яких були відстоювання інтересів мисливства, примноження фауни, вплив на органи державної влади у відстоюванні власних інтересів. Практично всі часописи виходили за невеликим винятком польською мовою. Зокрема, перший мисливський часопис «Łowiec» («Мисливець») з’явився 10 січня 1878 р. у Львові як орган Галицького мисливського товариства. Перший номер місячника «Łowiec» нараховував 16 сторінок, а його формат був трохи більшим за сучасний формат А4. За спогадами першого редактора Йозефа Лозинського, не вистачало дописувачів. Він визнавав, що «мисливці дуже добре вміють вихвалятись своїми трофеями, але їм важко взятися за перо»[1].

Починаючи з 1899 року журнал переходить з формату місячника у двотижневик, в цей період тираж збільшується до 1500 примірників[2]. Оригінальний вклад зробив журнал у боротьбу з браконьєрством, а саме: друкував на своїх сторінках прізвища порушників правил полювання[3].

Під час Першої світової війни, влітку 1914 року, Львів був окупований російськими військами, і російська влада заборонила діяльність Галицького мисливського товариства[4]. Відповідно й видавництво «Ловець» потрапило під заборону. Але головний редактор журналу – Северин Крогульський переоформив видання журналу на себе, як на приватного підприємця, і в такому статусі він виходив до приходу австрійського війська. Але вже до розпаду Австро-Угорщини журнал, зважаючи на воєнний стан, перебував під цензурою.

---

[1] Łowiec. – 1878. – № 1. – S. 5
[2] Łowiec. – 1908. – № 7.
[3] Łowiec. – 1905. – № 11. – S. 130.
[4] Krogulski S. Pół wieku: zarys działalności małopolskiego towarzystwa łowieckiego. – S. 177.

Навіть Іван Франко у статті «Галицьке краєзнавство»[5] відзначав, що журнал «Łowiec», описуючи мисливські справи, спричинився до розвитку Галицького краєзнавства.

Проблеми взаємовідносин між мисливцями та владою є і будуть, але заслуговує на увагу те, як безкомпромісно «Ловець» відстоював інтереси мисливської громади. Хочеться лише послатись на одну із багатьох такого плану статей (№ 12 за 1913 рік), в якій вказувалось, що влада не тільки не веде достатньої боротьби браконьєрством, а навпаки, «є випадки, коли професійних браконьєрів затримують, але не карають, навіть віддають зброю лише для того, що ці браконьєри були потрібні владі для вирішення політичних справ»[6]. Як бачимо, роки минають, але проблеми практично не змінються. Здавалося, що демократичні стандарти в Україні просунулись вперед, але угодництво осіб, які повинні відстоювати інтереси мисливців, залишолося.

Інший мисливський часопис «Łowiec Polski» (Ловець польський) починає виходити у Варшаві з 1 квітня 1899 року два рази в місяць. У зв’язку з подіями Першої світової війни він припиняє свою діяльность і поновлюється у січні 1924 року як державне видання Центральної спілки мисливських товариств Польщі. З жовтня 1927року і до 1930 року журнал виходить як щотижневик, потім – що десять днів. Обсяг журналу становив 14 сторінок, а статті у журналі були чітко поділені за наступною тематикою: «Зброя», «Собаки», «Полювання з вогнепальною зброєю», «Сокільництво», «Роги», «Мисливське законодавство», «Ветеринарія», «Мисливство в культурі». Вартість річної передплати журналу у Варшаві становила 6 руб. з умовою, що його будуть доставляти додому. У інших місцевостях Польщі необхідно було заплатити 7 руб. за поштову пересилку. Вартість одного номеру становила 30 коп. Журнал можна було придбати і за кордоном, де вартість його річної передплати складала 10 гульденів, 16 марок чи 20 франків. Слід відмітити ту особливість, що Варшава той час знаходилась під протекторат Російської імперії, що мало особливий вплив на випуск мисливської періодики. Зокрема, політична система

[5] Франко І. Зібрання творів: У 50 томах. – К. : Наукова думка, 1986. – Т. 46, кн. 2. – С. 124.
[6] Sprawozdanie z obrad XVIII. Zjazdu łowieckiego // Łowiec. – 1913. - №12. – s.134-135.

Російської імперії була набагато деспотичнішою ніж Австро-Угорщини, і всі номери часопису виходили виключно за дозволом цензора. Якщо у львівському «Ловці» можна зустріти критику дій влади щодо мисливства, то у Варшавському «Ловці польському» лише підтримку влади та подяку.

Мисливство Галичини широко висвітлювалось у «Ловці Великопольському», який виходив у Познані з 1 квітня 1907 р. до вересня 1914 р. Після війни він поновився у липні 1921 р. під назвою «Польське мисливство» («Łowiectwo Polskie») і виходив до червня 1923 р. Пізніше цей журнал, об’єднавшись з варшавським «Мисливським оглядом» («Przegląd myśliwski“), виходив до 1925 р. Головним редактором був Владислав Янта Полчинський[7].

«Мисливський огляд» («Przegląd myśliwski“) – двотижневик, виходив в період з 1923 по 1926 рр. як друкований орган Центральної спілки мисливських товариств[8]. З 1883 по 1913 рр. у Галичині виходив журнал «Сильван» – друкований орган Галицького лісового товариства; з 1918 по 1939 р. «Сильван» був органом Малопольського лісового товариства.

У Варшаві в період з 1912 по 1915 рр. виходили «Лісова та мисливська газета», з 1924 по 1928 рр. – «Мисливські новини», з 1928 по 1931 рр. – «Мисливська газета» – орган центральної спілки сільських мисливських товариств, у Познані в період з 1919–1923 рр. – журнал «Мисливство Польське».

Багато інформації щодо мисливства містилось у мисливських додатках до інших газет і журналів. Так, 1876 р. у Варшаві виходив «Ілюстрований мисливський додаток», який був доповненням до «Сільськогосподарської газети». Додаток «Де заграли мисливські сурми» виходив в період з 1926 по 1939 рр. у Вільнюсі як доповнення до журналу «Слово»; «Мисливський огляд» – додаток до «Кур’єра Польського» (Варшава, 1923–1939). «Мисливські новини» виходили окремим додатком до «Народних новин» (Варшава, 1928–1931).

---

[7]Tchorznicki M. Próba uporządkowania bibliografji łowieckiej w odrodzonej Polsce / M. Tchorznicki. – Warszawa, 1936. – S. 21–22.
[8]Tchorznicki M. Próba uporządkowania bibliografji łowieckiej w odrodzonej Polsce. – S. 27.

Єдиним україномовним друкованим органом Львівського Українського мисливського товариства «Тур» був додаток «Ловецтво» до газети «Новий час», перший номер якого вийшов 27 березня 1937 р., чим було започатковано українську мисливську періодику. Світ побачило 12 номерів додатку, які виходили до 1939 рр. Багато статей були присвячені двом українським мисливським товариствам, які існували на території Галичини: Станиславівській «Ватрі» та Львівському «Туру».

Навіть сучасний мисливець може лише позадрити розмаху друкованих видань на мисливську тематику, які здійснювались у Другій Речі Посполитій, до складу якої відносились сучасні Західно-Українські землі (Львівська, Івано-Франківська та частково Тернопільська області). За двадцятилітній період (1918-1939р.р.) між двома світовими війнами світ побачило 492 книги на мисливську тематику. Найбільш плідним з цього огляду був 1936 рік, в якому вийшло 56 книг[9]. У поширенні ідей мисливства також застосовувались тодішні передові технології. Вже починаючи з 1927 року, завдяки співпраці мисливських товариств із радіостанцією з'являються матеріали про мисливство, а починаючи з 1933 року започатковуються постійні щомісячні десятихвилинні радіопередачі під рубрикою «Мисливська хвилька», в яких пропагувалась мисливська культура.[10]

Як бачимо, для виконання своїх статутних завдань громадські мисливські організації широко застосовували засоби масової інформації, якими на той час в основному була періодична преса. Більше того, органи державної влади у демократичних суспільствах мають можливість отримувати інформацію від окремих товариств чи мисливців про дійсний стан правозастосування, недоліки та проблеми у державному регулюванні галузі, невідповідну дію тих чи інших органів державної влади чи окремих чиновників. Зворотні вектори комунікації від плебеїв до влади дають можливість владі зрозуміти природу конфліктів, які

---

[9] Kalendarz myśliwski na 1939 rok. – Warszawa: Polski związek Stowarzyszeń łowieckich, 1939. – s. стор 273-274

[10] Stały dział łowiecki w Radio//Łowiec. – 1934. – № 8-9. – s. 75

неминуче присутні у мисливстві, як складовій суспільного виробництва, і вирішити його в дусі консенсусу.

На жаль, на даний час жодне із багатьох мисливських товариств в Україні не має власних періодичних друкованих видань, що без сумніву не сприяє комунікації влади та рядових мисливців, не сприяє оперативному вирішенні нагальних проблем, які завжди були, є і будуть у мисливстві. Даний сегмент ринку з випуску періодичної мисливської літератури зайняли комерційні видання.

Проців О.Р. Періодичні видання про полювання на Галичині кінця XIX – початку XX ст. / Олег Проців / Лісовий і мисливський журнал – 2014 № 6 /2014 – С. 44-45.